

המאגר הלאומי לשיעורי חברה

תכנית עבודה תש"ף - תשפ"ב
לשכבות ז' - יב'

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים תכניות הכשרה והשתלמויות

פורמט מז"פ

המאגר הלאומי לשעת מחנך

צירי שעת המחנך ז' עד י"ב

זהות ושייכות

מעורבות, שותפות ואחריות

הכיתה כקבוצה חברתית

מחויבות למדינת ישראל

אורח חיים דמוקרטי

מנהיגות

לקראת בגרות בעולם משתנה

ציר: זהות ושייכות

אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות

משרד החינוך

יוצאים לדרך חדשה

יחידת שיעור חינוך לכיתה י'
מעבר לחטיבה עליונה

"השביל הזה מתחיל כאן
בין סניף בנק למעין
לא סלול, לא תמיד מסומן
השביל הזה מתחיל כאן..."
אהוד בנאי

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

1.

שיעור 1

שיעור 2

שיעור 3

2.

מבוא למורה

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

3.

ציר: הכיתה כקבוצה חברתית
ידע, מיומנויות וערכים

יחידה זו, עוסקת במעבר לחטיבה העליונה. נציף את הציפיות והאתגרים במעבר למסגרת חדשה. מעברים עלולים להשפיע על תחושת הביטחון והמסוגלות העצמית, גילוי עניין בלימודים, הישגים ויצירת קשרים חברתיים. העמקת ההיכרות, קבוצה תומכת, קביעת נורמות וכללים משותפים יסייעו לתלמיד בהתמודדות עם המעבר לחטיבה העליונה.

היחידה מחולקת ל-3 שיעורים:

שיעור 1 - מעברים והתחלות חדשות.

שיעור 2 - נעבור את זה יחד - תקוות ואתגרים.

שיעור 3 - זה בידיים שלנו - תיאום ציפיות והסכם כיתתי.

4.

מטרות ושיקולים לבחירה

מטרת היחידה - התלמידים יתנסו בלקיחת אחריות אישית וקבוצתית בתהליך המעבר והקליטה במסגרת החדשה. הם יעמיקו את ההיכרות ביניהם ויבינו את חשיבות הקשרים החברתיים כמעצימים את הפרט והקבוצה ומקלים על תהליכי מעבר.

נושא היחידה: יוצאים לדרך חדשה
יחידת שיעור חינוך לכיתה י'

- אהבת הדעת וחדוות הלמידה
- צדק חברתי וערכות הדדית.

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית.
תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

1. דיון דילמה
2. חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד
3. ביצועי הבנה
4. פיתוח נקודות מבט מגוונות
5. עידוד מעורבות חברתית
6. הכרת השונה

מיומנויות

ערכים

פרקטיקות

חומרי הוראה

מקורות

בין תחומי

נתונים

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

מעברים והתחלות חדשות

שיעור 1

תקציר:

בבתי ספר רבים, כיתה י' היא הכיתה הראשונה בחטיבה העליונה- ישנם תלמידים אשר מכירים זה את זה משנים קודמות וישנם תלמידים חדשים. לכן, יש צורך בתהליך מחודש לבניית הכיתה כתא חברתי.

תהליך זה כולל: היכרות בין התלמידים, תיאום ציפיות ובניית נורמות כיתתיות. ההתנסות החברתית במסגרת הכיתה, תסייע למתבגר ברכישת כישורים חברתיים והתנהלות ערכית ביחס לסביבתו הקרובה.

בפעילות זו, נעמיק את ההיכרות בין המשתתפים ונדון באתגרים העולים בכניסה למקום חדש ונציע דרכים להתגבר עליהם בעזרת הקבוצה.

המנחה יציג את הסרטון [ילד חדש](#) ויערוך דיון קצר.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

שאלות לדיון:

- מתוך הסרטון: מה עובר על ילד חדש שמגיע לבית הספר?
- היום, אתם נכנסים למסגרת חדשה, האם יש מאפיינים דומים למה שראינו בסרטון? מה הם? מה שונה?
- כיצד העובדה שכולכם יחד נכנסים למסגרת חדשה יכולה לסייע בהסתגלות?

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

מעברים והתחלות חדשות

שיעור 1

בשיעור זה, נתנסה בפעילות בה נברר מה משותף ומה מיוחד כל אחד מחברי הכיתה וכיצד כקבוצה ניתן להתמודד עם המעבר.

מהלך הפעילות:

קולאז' קבוצתי

1. נחלק את הכיתה, באופן אקראי, לקבוצות של חמישה משתתפים.
2. נבקש מהקבוצות להכין 'קולאז' משותף על פי ההנחיות הבאות:
  - המחישו באמצעות קולאז' (מדיה אמנותית שבה נעשה שימוש בפיסות עיתון, נייר או אריג לכדי יצירת תמונה דו-ממדית). את מה שמיוחד כל אחד מחברי הקבוצה ואת הקווים המשותפים ביניכם.
  - העלו רעיונות כיצד הקבוצה תסייע בכניסה המשותפת למקום חדש. המחישו זאת בקולאז'.
3. את הקולאז' אפשר להכין על בריסטול עם גזרי עיתונים, טושים וצבעים.
- * ניתן גם ליצור קולאז' באמצעות **הכלי השיתופי photcollage** המאפשר לכל אחד לגרור תמונות וכיתוב לתוך עמוד משותף וליצור קולאז' קבוצתי.
4. כל קבוצה תציג את הקולאז' שיצרה ותסביר את הייחודי והמשותף בין חברי הקבוצה.

דיון במליאה:

- האם למדתם משהו חדש על חברי הקבוצה והכיתה?
- מה המכנה המשותף שמצאתם בין כל תלמידי הכיתה?
- כיצד ההיכרות עם חברי הקבוצה שלכם בפעילות, תסייע לכם בתהליך הקליטה בחטיבה העליונה?
- שתפו בדוגמאות למעברים בחיים (מעבר דירה, בית ספר, ארץ חדשה). מה עזר לכם להתמודד עם המעבר?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.
תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

מיומנויות

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

ערכים

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

פרקטיקות

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

מעברים והתחלות חדשות

שיעור 1

סיכום:

בשיעור זה, דיברנו על מעברים וכניסה למסגרת חדשה. העמקנו את ההיכרות בין התלמידים וניסינו לתת ביטוי לייחודיות של כל אחד מחברי הכיתה ולמשותף. ביררנו כיצד ניתן להתמודד עם המעבר כקבוצה לאור מעברים שונים שחווינו בעבר.

נסיים עם סרטון "[הילד וכוכב הים](#)" (או [סקסט](#) לבחירת המורה), הממחיש את הכוח שלנו לעזור לאחד מחברי הקבוצה ולו במעשה אחד קטן.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

שאלות לדיון:

- כיצד כל אחד מכם יכול להשפיע על ההסתגלות של שאר חברי הכיתה?
- רפלקציה: האם למדתם משהו חדש על עצמכם או על חבריכם במהלך הפעילות?

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

סיפור "כוכב הים"

ביום מן הימים בעודי מטייל על החוף, ראיתי איש צעיר עומד ליד הים ומשליך עצמים מהחוף אל תוך האוקיינוס. בעודי מתקרב גיליתי כי האיש מרים מהחול כוכבי-ים שאלפים מהם נותרו שם עם בוא השפל ומשליך אותם חזרה אחד אחד לתוך האוקיינוס. שאלתי את האיש מדוע הוא לוקח על עצמו מטלה שכזו. האיש השיב כי אם לא יעשה זאת כוכבי הים ללא ספק ימותו. לעגתי לו והודעתי כי ישנם קילומטרים של חוף ועשרות אלפי כוכבי-ים ושלא יתכן כי הוא באמת מאמין שמעשהו אכן ישנה לרגע, האיש הצעיר עצר, חשב, ואז הרים כוכב-ים נוסף מהחוף בעוד הוא משליך אותו חזרה לים אמר: "זה משנה... לאחד הזה!"

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

נעבור את זה ביחד – תקוות ואתגרים

שיעור 2

תקציר: בשיעור זה, נעמיק את ההיכרות בין התלמידים ונדון בקבוצות קטנות, בתקוות ובאתגרים האישיים של כל אחד. הקבוצות יציעו דרכים לעמידה בציפיות והתמודדות עם האתגרים, כיחידים וככיתה.

מהלך הפעילות:

משחק קבוצתי: "הרוח נושבת" – יש לסדר את הכיסאות בכיתה במעגל. כל התלמידים ישבו במעגל על כסאות, כאשר כיסא אחד חסר. המשתתף שאין לו מקום יעמוד במרכז המעגל ויאמר: "הרוח נושבת לכל מי ש..." ואז יגיד תיאור חיצוני או פנימי, תחביב או תחום עניין. לדוגמה: "הרוח נושבת לכל מי שמעלה סרטונים ליוטיוב". כל משתתף שמזדהה עם הנאמר קם וצריך להחליף מקום. המשתתף שנותר ללא כיסא, עומד במרכז המעגל ומכריז מחדש. [מצורפת רשימת היגדים לדוגמה.](#)

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

שאלה לסיכום המשחק:

כיצד המשחק והמידע שנחשפתם אליו במהלכו, יסייעו בהעמקת ההיכרות בין חברי הכיתה?

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.
תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

מיומנויות

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

ערכים

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

פרקטיקות

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

משחק קבוצתי: "הרוח נושבת" - היגדים לדוגמה:

- הרוח נושבת לכל מי שנועל נעליים שחורות
- הרוח נושבת לכל מי שמנגן בכלי מוסיקלי
- הרוח נושבת לכל מי שעוסק בפעילות ספורטיבית
- הרוח נושבת לכל מי שעבד בקיץ
- הרוח נושבת לכל מי שהיה בקיץ בים
- הרוח נושבת לכל מי שמעלה סרטונים ליוטיוב
- הרוח נושבת לכל מי שעוקב אחרי יוטיובר (אפשר שם של מישהו שהם מכירים)
- הרוח נושבת לכל מי שבתנועת נוער
- הרוח נושבת לכל מי שיש לו חיית מחמד
- הרוח נושבת לכל מי שאוהב לשתות שוקו/קפה עם חברים (היגד זה מקשר לשלב הבא בפעילות)

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

נעבור את זה ביחד – תקוות ואתגרים

שיעור 2

תקציר: בפעילות זו, נדמה את הכיתה לבית קפה, מתודה אשר תסייע לתלמידים להכיר ולהתחבר אחד לשני, להציף יחד קשיים ואתגרים ודרכים להתמודדות עמם.

מהלך הפעילות – "יושבים בבית קפה"

- נסדר את הכיתה כבית קפה – שולחנות וחמישה כסאות מסביב לכל שולחן.
- נחלק לכל תלמיד מדבקה בצבע אחר בתחילת השיעור.
- התלמידים יתיישבו סביב השולחנות על פי הצבעים שקיבלו (חמישה תלמידים בשולחן).
- במרכז השולחן נניח "[תפריט](#)" המכיל מנות עם שאלות עליהן יענו בהרחבה חברי הקבוצה.
- ניתן להגיש את כל מנות התפריט יחד או על פי מנות.
- הקבוצות ישתפו במליאה את תשובותיהם.

שאלות לדיון:

- לדעתכם, מה הם האתגרים העיקריים שעלו בקבוצות? הציעו דרכים להתמודדות עמם.
- את מי הייתם רוצים לרתום לצורך התמודדות עם אתגרים אלו?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.
תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

פנח

... ק'נוח! (אי אפשר בלי)

➤ הציעו דרכים בהן הקבוצה יכולה לסייע בהתמודדות עם האתגרים שעלו.

פנח

אנה ציקרית:

➤ שתפו את הקבוצה בציפייה משמעותית עבורכם בכניסה לחטיבה העליונה.
תוספת למנה העיקרית:
➤ שתפו באתגר שלדעתכם תצטרכו להתמודד איתו השנה.

פנח

אנה ראשונה לבחירה:

➤ ספרו לחברי הקבוצה מידע מפתיע עליכם.
➤ ספרו לקבוצה משהו מצחיק שקרה לכם במעבר למקום חדש.

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

נעבור את זה ביחד – תקוות ואתגרים

שיעור 2

בשיעור זה, העמקנו את ההיכרות בין חברי הכיתה. הצפנו את האתגרים המשותפים העולים במעברים בחיים. כמו כן, הצענו דרכים להתמודדות עימם. תחושת השייכות לקבוצה, תסייע בתהליך הגיבוש הכיתתי בכניסה לחטיבה העליונה ועשויה לתרום לרווחה האישית ולהצלחה לכל אחד מהתלמידים.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

לסיכום, נציג [תמונה](#) עם ציטוט של הנרי פורד:
"להתאסף זו התחלה.
להישאר ביחד זו התקדמות.
לעבוד ביחד זו הצלחה."

שאלות לדיון:

- חשבו כיצד פעולות משותפות יכולות לסייע לכם טוב יותר להתמודדות עם המעבר?

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.
תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

מיומנויות

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

ערכים

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

פרקטיקות

להתאסף זו התחלה.
להישאר ביחד זו התקדמות.
לעבוד ביחד זו הצלחה.

הנרי פורד

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

זה בידיים שלנו
תיאום ציפיות והסכם כיתתי

שיעור 3

לאחר שהעמקנו את ההיכרות בין התלמידים במפגשים הקודמים, העלינו את האתגרים הצפויים והצענו דרכים להתמודדות עימם. בשיעור זה, נתאם ציפיות בין חברי הכיתה. נקבע מערכת מוסכמת של כללים אשר הכרחית לפעילות המשותפת בעתיד. האחריות האישית שכל אחד יגלה כלפי ההשתלבות שלו וכלפי חבריו, תתרום לתחושת השייכות ולהצלחה בכניסה לחטיבה העליונה.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

נקרין סרטון קצר מתוך: [אליס בארץ הפלאות](#)

שאלות לדיון:

- כאשר אתם נמצאים במקום חדש, מה עוזר לכם למצוא את "הדרך הנכונה"?
- החתול אומר לאליס: "העיקר שתתמידי בהליכה" למה הוא מתכוון לדעתכם? כיצד ניתן לקשר זאת למעבר לחטיבה העליונה?

מיומנויות

ערכים

פרקטיקות

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

זה בידיים שלנו – תיאום ציפיות
והסכם כיתתי

שיעור 3

מהלך הפעילות:

1. כל תלמיד ימלא באופן אישי את טבלת "[תיאום ציפיות](#)".
2. התלמידים יכתבו באמצעות הכלי המקוון [ענן מילים](#) את ה"ציפיות מחברי לכיתה".
ענן מילים- כלי דיגיטלי בו כל משתתף כותב את תשובותיו והתוכנה מכינה קולאז' של המילים, כאשר מילים שנזכרו יותר פעמים מוצגות באותיות גדולות יותר.
דוגמה [לענן מילים](#).
*אפשרות נוספת היא שימוש בבריסטולים גדולים, כאשר כל תלמיד, ידביק פתקים צבעוניים עם הציפיות שלו מחברי הכיתה.

נשאל את התלמידים:

- מה הן הציפיות שחזרו על עצמן הכי הרבה, מדוע?
- מה הן הציפיות הריאליות ליישום?
- כיצד לדעתכם, ניתן לנסח ציפיות אלו לכדי מספר כללים מוסכמים? כעת, ננסח יחד בין שלושה לחמישה כללים התואמים לציפיות. נעזר [בהסבר ודוגמאות לניסוח כללים](#).

שאלות לדיון:

- הסתכלו על הכללים שכתבנו, האם כולם ניתנים ליישום? כיצד ניתן ליישם?
- מהו תפקידכם ביישום כל אחד מהכללים?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנויות

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגיטלית.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

ערכים

- צדק חברתי וערכות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

פרקטיקות

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

טבלת תיאום ציפיות

ציפיות מעצמי	ציפיות מחברי לכיתה	ציפיות מהמורה

ענון מילים

ניסוח הסכם כיתתי, שימו

1. מהי ההתנהגות הרצויה?
2. כיצד היא מתבצעת ועל מי מוטלת האחריות לביצוע?
3. כדאי לנסח בשפה חיובית וברורה.

דוגמאות הסכם כיתתי:

- ✓ מדבר רק מי שקיבל רשות.
- ✓ שומרים על הצידוד ולא מקשקשים על השולחן.
- ✓ כל תלמיד יהיה שותף באחת מוועדות הכיתה.

להרחבה:

תיאום ציפיות ותקנון – מרחב פדגוגי

תיאום ציפיות וניסוח הסכם כיתתי – לב לדעת

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

זה בידיים שלנו – תיאום ציפיות
והסכם כיתתי (סיכום)

שיעור 3

בשיעור זה, הצפנו את הציפיות האישיות והקבוצתיות שלנו והצענו דרכים ליישמן. הבנו, כי עלינו לקחת אחריות ולהתמיד בכדי לעמוד בציפיות אלו. יצרנו הסכם כיתתי המבוסס על הציפיות העיקריות שהעלנו בכיתה. לאורך הדרך, הבנו כי תמיכה אחד בשני תסייע לקבוצה בעמידה במשימות בהצלחה, בהנאה ותקדם את תחושת הערבות ההדדית של חברי הכיתה.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

נקרין [סרטון](#) הומוריסטי המתאר מה קורה כאשר שוכחים לתאם ציפיות.

שאלות לסיכום:

- כיצד לדעתכם, נצליח להתמיד ביישום הכללים הכיתתיים?
- האם למדתם משהו חדש על עצמכם או על חבריכם לכיתה במהלך הפעילות?

כעת, נתלה את ההסכם הכיתתי במקום בולט בכיתה.

מיומנויות

קוגניטיבי: אוריינות שפתית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות דיגטלית.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית.

ערכים

- צדק חברתי וערבות הדדית
- אהבת הדעת וחדוות הלמידה

פרקטיקות

- [דיון דילמה](#)
- [חיבור נושאים אקטואליים לחומר הנלמד](#)
- [ביצועי הבנה](#)
- [פיתוח נקודות מבט מגוונות](#)
- [עידוד מעורבות חברתית](#)
- [הכרת השונה](#)

מיומנויות הבוגר 2030

סוג המיומנויות	#	כותרות
אוריינות שפתית	1	מיומנויות קוגניטיביות
אוריינות מתמטית	2	
אוריינות מדעית	3	
חשיבה ביקורתית	4	
חשיבה יצירתית	5	
אוריינות דיגיטאלית	6	
מודעות עצמית	7	מיומנויות תוך-אישיות
הכוונה עצמית	8	
מודעות חברתית	9	מיומנויות בין-אישיות
התנהלות חברתית	10	
אוריינות גלובאלית	11	
אוריינות גופנית ובריאותית	12	מיומנויות גופניות

ערכים

פירוט	הערכים
1. עידוד הסקרנות והעניין 2. שאיפה למצוינות ולמיצוי יכולות 3. מחשבה עצמאית ויחמה	אהבת הדעת וחדוות הלמידה
1. הכרות ומחויבות לערכים יהודיים ודמוקרטיים 2. כיבוד סמלי המדינה ושמירת החוק 3. שירות משמעותי 4. השתתפות בתהליכים דמוקרטיים בחברה	מחויבות לערכי מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית
1. מחויבות לערכי המורשת והתרבות הייחודיים לכל קבוצה 2. היכרות וכבוד לתרבויות ומורשות אחרות במדינה	כיבוד ערכי המורשת והתרבות במדינת ישראל
1. כבוד לאדם, לזכויותיו, לתרבותו, להשקפותיו ולחירויות היסוד 2. שמירה על קדושת החיים 3. כיבוד ההורים והמעגל המשפחתי	כבוד האדם והמשפחה
1. סולידריות ועזרה לזולת 2. מעורבות חברתית ואזרחית 3. מחויבות לטבע וקידום צדק סביבתי	צדק חברתי וערכות הדדיות

ידע - מושגים

מעברים

מעבר מוגדר כ" שינוי או התקדמות ממקום, פעולה, מצב, נושא אחד למשנהו. נמצא כי מעברים מבית ספר יסודי לחטיבת ביניים ולתיכון, משפיעים באופן ניכר על התפתחות המתבגרים (Roeser & Eccles, 2009) למשל, המעבר בין בתי הספר במהלך גיל ההתבגרות משפיע על תחושת המסוגלות העצמית, גילוי עניין בלימודים, הישגים ויצירת קשרים חברתיים. Blyth & (Simmons, 1987).

מסוגלות עצמית

באנגלית: Self efficacy. מושג שפיתח הפסיכולוג החברתי אלברט בנדורה, והיא מתייחסת לדרך בה אנחנו תופסים את היכולת שלנו לבצע התנהגות שתביא לתוצאה מסוימת. מדובר באמונה של האדם לגבי יכולתו לבצע משימה. אדם בעל תחושת מסוגלות עצמית גבוהה מעריך את יכולתו להתמודד בהצלחה עם מטלה כגבוהה, זה מוביל אותו להשקיע מאמץ בביצוע גם לנוכח קשיים ומכשולים. לעומת זאת, תחושת מסוגלות עצמית נמוכה גורמת לאדם לתפוס את המשימה המוטלת עליו ככזו שלא תואמת את היכולות שלו, זה מחליש את המוטיבציה להתאמץ לשם ביצוע המשימה וגורר למחשבות על כישלון.

שייכות

תחושת שייכות היא אחד הערכים המרכזיים על פי התיאוריה האדלריאנית, ומשמעותה היא להרגיש חלק מהחברה הסובבת, הקרובה והרחוקה. תחושת השייכות היא סובייקטיבית וניתן להשיגה בדרכי חיוביות או שליליות. תחושת שייכות גבוהה תורמת לערך עצמי גבוה ומכאן לביטחון עצמי.

ידע - מושגים

תא חברתי

קבוצת אנשים הפועלים באופן משותף להשגת מטרות אישיות וקבוצתיות. הכיתה כתא חברתי משמשת זירה ללמידה חברתית ולהקניית כישורים בינאישיים.

תיאום ציפיות

יצירת הסכם חברתי המרכיב מציפיות המשתתפים לנהלי התקשורת והפעילות המשותפת. קביעת מערכת מוסכמת של כללים הכרחית לפעילות המשותפת בעתיד.

מוקד שליטה פנימי

הבנה שהאחריות למצבים רבים טמונה בתוך היחיד עצמו וכי יש באפשרותו לבחור את מידת ההשפעה על המציאות והבנתה. להבדיל ממוקד שליטה חיצוני, בו היחיד משליך את האחריות להתנהלותו על אחרים.

אחריות אישית

היא ערך מוסרי שמשמעותו היא שהאדם בהיותו בוגר, חייב לשאת בתוצאות של מעשיו ופעולותיו שלו כלפי עצמו וכלפי חברתו וסביבתו, אם הוא בחר בהם מרצונו החופשי. כמו כן אחריות טמונה בכל תפקיד שאנו לוקחים על עצמנו וחייבים לתת דין וחשבון על פעולותינו במסגרתו.

